

Minden eddigi társadalom törté-
ostályharcok története.
Világ proletárjai egyesüljétek!

N. Erdős
1428 Franklin St.
11 09

NÉPAKARAT

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP

Az iparilag fejlettebb ország a ma-
vábbé fejletteknek saját jövője képét
"mutatja". (Marx.)

No. 79 szám. Vol. VI. évfolyam.

New York, 1908 Oktober 2,

Egyes szám ára 2 cent. Helyben 1 cent.

Október első hétfőjén minden szocialista a NÉPAKARAT javára dolgozik!

TÖBB VILÁGOSSÁGOT.

Roosevelt elnök két terminusa alatt nem mulasztott el egy alkalmat sem, hogy fel ne világosítsa a népet a "my policy"-ról, mely a rossz trusztok üldözésében csucsosodott ki. Nagy népszerűségét, mely az újabb időben ugyancsak megerősödött, jórészt ennek a taktikának köszönhetette. Beszédeiben, nyilatkozataiban nem kínálta a mai rendszerrel elégedetlenkedő "undesirable citizen"-nek lehetett volna tartani beszédeiből ítélni, mint a legnagyobb kapitalista állam elnökének. A középosztály, a farmernek, kis kereskedők, apró mesterek s a kapitalizmus csúcsait érző, de okait meg nem értő munkások benne látták a messiást, ki az országot megszabadítja a nyomorból, a modern Mózes, ki a társadalmat kivezeti a nagytöke uralmából. S látszólag igazolta ezt a hitet egyes trusztok pörbefogása. Mint Roosevelt magá dicsekszik Bryanhoz írt válaszában: "E kormányzat alatt egész csomó pör indítottunk ezek ellen a trusztok ellen, így a Northern Securities Co., a Standard Oil Co., a Federal Salt Co., a General Paper Co., az American Tobacco Co., a hus trust, a lópor trust és mások ellen." Bár e pörök a trusztoknak nem igen ártottak, alkalmasak voltak a nép felültetésére s kaptak is Roosevelt második terminusára annyi szavazatot, amennyit előtte egy elnök sem.

Most aztán némi fény derült erre a trust-üldözésre. Az "üldözött" trusztok látták el pénzrel nemcsak Roosevelt megválasztása alkalmával, hanem azóta is a republikánus pártot a különböző állami választásoknál. Így az elnök-választásánál, Roosevelt tudtával az olajtruszt százezer dollárral járult a választási pénztárhoz s az utolsó hetekben egyenesen Harrimanhoz s az utolsó hetekben egyenesen Harrimanhoz fordultak a republikánus menedzserék, hogy kerítsen még pár százezer dollárt. S Harriman szerzett is kétszázezer dolláron felül. Bryan ráolvassa Roosevelt fejére a tényeket s nem feledkezik meg Tafttól sem, hogy bár általános ismertetnek tartotta Haskell, demokrata kormányzó összeköttetését az olajtrusztal, Haskell ellen Oklahamában tartott agitációs beszédeiben óvakodott attól, hogy rámutasson erre a viszonyra, tudva jól, hogy más államokban viszont, ahol az olajtruszt érdekei úgy kívánták, a republikánusoknak nyújtott anyagi támogatást. Nem feledkezik meg Bryan az adakozók névsorának a választás előtt való nyilvánosságra hozataláról sem: "Figyelmeztetem önt arra is, — írja — hogy az önkönvénciája kilencel egy elleni arányban álló szótöbbséggel határozottan elvetette az adakozók névsorának nyilvánosságra hozatalát. Taft ugyan a nyilvánosságra hozatal mellett nyilatkozott — de csak a választás után. ... Fogja-e ön követelni a nemzeti végrehajtó bizottságtól, hogy a százdolláron felüli adakozásokat nyilvánosan nyugtázza a választás előtt? ... Ha nem, milyen okot fog ön a nép elé terjeszteni?" Világos, hogy Roosevelt nem siet több világosságot vetni a republikánusok és a trusztok összeköttetésére. Derült már erre annyi fény, amennyi éppen elegendő, hogy a bolondok tett középosztály észrevegye, miként figuráltak ki. Mert valóban vakaság s együgyűség kell ahhoz, hogy valaki féltelje a trusztokról, hogy annak a pártnak segítségére megy, mely anyagi érdekeit komolyan veszélyezteti.

Viszont a demokrata pártra is kellemetlen a világosság, mikor arról van szó, hogy milyen összeköttetésben álltak a trusztokkal. Bryan volt az ideálja egy évtized óta a középosztálynak. Roosevelt csak versenytárs volt, kit Bryan, mint most kiviláglik, joggal gyanúsított két színi-küldésével. Azonban Roosevelt nem maradt adós a felelettel. Olney, volt államügyész egyik legbiztosabb tagja a demokrata pártnak s legbiztosabb híve Bryannek. Hogy mennyire ellensége a nagytökének, illyfenti az elnök válasza: "Mig Mr. Olney volt államügyész, egyetlen pört sem indított a töké szervezetei ellen az "Anty Trust Law" alapján, hanem ugyanezen törvény alapján pórokat indított a munkások szervezetei ellen. Az egész demokrata adminisztráció alatt csak négyszer indított nagy ipari vállalkozók ellen pört, azok közül kettő sikertelen volt, a másik kettő közül pedig egyben éppen Taft volt az a bíró, ki a kormány javára ítélte. S nem vonjuk kétségbe, hogy így volt, ami bizonyosságnak annak, hogy a nagytökének a demokratáktól sem volt miért tartani. S hogy Bryan nem veszedelmes, a Haskell-ügyön kívül még igazolja az is,

hogy Henry S. Priest, a Waters Pierce Oil Co.-nak, az olajtruszt egyik kiegészítő társulatának képviselője egy St. Louis-i lapban egész nyíltan állást foglalt Bryan mellett, valamint 1906-ban az ezüsttruszt is támogatta a demokrata pártot több százezer dollárral. Ez mind Bryan tudtával történt, valamint tudomása volt Bryannek arról is, hogy Haskell az olajtrusztal összeköttetésben van, mert ugyanazon vádakat, melyek miatt most Bryan kénytelen volt Bryannek arról is, hogy Haskell az olajlelterjesztették, hogy Haskell ellen foglaljon állást. Bryan nem törődött azzal, hogy demokrata kormányzóknak oly ember választassék meg, ki az olajtruszt szolgálataiban áll, sőt éppen ezt az embert választotta ki a választási kassza pénztárnokának, lévén erre kétségkívül alapos indoka.

Kiderült napnál fényesebben, hogy úgy Roosevelt, mint Bryan, a két trustverő reformer, nemcsak a trusztoktól szereztek a különböző választások költségeit, hanem egyenesen megrevolverezték a trusztokat. A két uri ember kideríti az igazságot egymásról s mi legfeljebb csak több világosságot kívánhatunk, hogy a középosztály is, de legfőképp a munkások tisztán láthassa, hogy az a párt, mely a politikai hatalmat a kapitalista rendszer fenntartásául akarja elnyerni, ha tényleg győzni akar, kénytelen a nagytöke szolgálatába állni, s a trust-üldözés nem egyéb szemfényvesztésnél.

Azonban van még egy dolog, melyre Roosevelt és Bryan kölcsönös leleplezése nem vet kellő fényt. Látniuk, hogy a trusztok egyik helyen a republikánusokat, másik helyen a demokratákat támogatják. Miként lehet az, hogy ugyanazon Archbold keleten a republikánusokat segíti százezer dollárral, nyugaton pedig a demokratákat tartja ki. Igen egyszerű az oka. Az egyik helyen a republikánusok, másik helyen a demokraták szolgálatába állnak a nagytöke érdekeit. A kapitalisták csatlakoztatlan érdekek kiszimatolják a legmegfelelőbb embereket s azokat ültetik hivatalba, legyenek azok akár republikánusok akár demokraták.

New York államban a republikánus Hughes felel meg? Megválasztatják kormányzóknak. Oklahamában a demokrata Haskell felel meg? Beültetik akormányzó székébe. Mellékes a pártállás, a töké érdekei ne szenvedjenek csorbát! Ez a politikai "tisztulás" sem egyéb komédiánál. A szinfalak mögött azon folyik a vita, hogy melyik biztosítja jobban az "üzleti érdekeket". Mindkét jelölt buzgalommal igyekezik bebizonyítani a kapitalista osztálynak, hogy érdekeiket legjobban ő szolgálja. A szinpadon fordítva van. Ott a népek igyekeznek bebizonyítani, hogy ők a népek, a kisemberek barátai. S hogy állításuknak nyomátékot adjanak, nem haboznak áldozatot hozni, megtagadni a közöset azzal, ki rosszul játsza szerepét.

Igy tartott s így fog tartani ez a játék mindaddig, míg a munkások reformoktól várja sorsának jobbrafordulását, míg egyenesen a kapitalista rendszernek nem támad, egyesülve abban a politikai pártban, mely követeli a kapitalista rendszer föltétlen megadását — a Szocialista Munkáspártban.

A MUNKANÉLKÜLIEK KONVENCIÓJA.
Körülbelül kétszázan voltak jelen a Manhattan Lyceumban a munkanélküliek országos konvenciójának szeptember 28-án történt megnyitásakor. Képviselőket küldtek a kongresszusra Philadelphiából, Brooklynból, Cincinnatiból, St. Louisból Newarkról és néhány más városból.
A kongresszuson felolvasták azokat a válszokat, melyeket Bryanhoz, Tafthoz, Debshez, s a többi elnökjelölthöz írott levelekre kaptak. Különösen kikelték a munkanélküliek a vasszociáliságok ellen. A keleti vasszociáliságok azt hirdetik, hogy nyugatra kell menni, mert ott jobbak a viszonyok, a nyugati társaságok pedig azt, hogy keletre, mert a viszonyok itt jobbak. Ezen hirdetésnek az eredménye az, hogy a vasszociáliságok megkapják a munkanélküliek utolsó garasait — de a munkanélküliek munkát nem kapnak.
A konvenció tárgyalása folyamán érkezett egy sürgöny, amelyben jelentik, hogy a munkanélküliek szervezetének egyik tagja éhségtől haldokolva esett össze a Mullberry Parkban. A kongresszus néhány napig fog tartani.

A BÁNYÁK HALOTTJAI.

Az Egyesült államok bányáiban a bányaszerecsétségek folytán 3125 ember halt meg a múlt évben és 5316 lett nyomorék. A halottak száma 1033-al volt több, mint 1906-ban és — úgy mondják — a legnagyobb a szénbányász ipar történetében.

Ezek a számok azonban nem mutatják a balcsenek teljes számát, mert azon államokból, ahol nincsenek bányászspektorok, nem is küldtek a szerencsétlenségekről jelentéseket.
A halálozások tekintetében West Virginia vezet, ahol is 1907-ben minden ezer bányamunkás közül 12,36 a bánya áldozata lett. Közvetlenül utána New Mexico következik minden ezer munkás után 11,45 halottal. Alabama áll a harmadik helyen, ahol minden ezer-bányász közül 7,2 halt meg.
A múlt évi kimutatás szerint 947 halált és 243 sérülést gázrobbanás, 201 halált és 416 sérülést pedig a lópor robbanása okozott. Legtöbb halált azonban a bányaütemű beszakadása okozott, melynek 1122 halottja és 2141 sebesültje volt.
A kimutatásban meg van jegyezve, hogy a fenti számok nem teljesek.
De egyáltalán mire is jó ez a kimutatás? Ma már nem oly naivak az emberek, hogy elhigyjék, miszerint a kapitalisták gyilkosságait a maguk valójában bemutatják.

THAW A BÖRTÖNBEN
Egy újságíró meglátogatta Thaw Harryt, Stanford White műépítő gyilkosát a Duches Country fogházban, ahol tudvalevően emelbeli állapotát vizsgálják. Thaw pompásan él a börtönben, tizenhárom nagy, uri módon berendezett utcai cellából áll a lakosztálya. Az újságíró a következőket írja a lakosztályról:
Az egyik cellát szalonnák rendezték be, a másikat könyvtárnak, a harmadikat dolgozószobának és így tovább minden tárgyat dúrral a legdrágább és legfinomabb anyagból készült. A levelezést és egyéb írásbeli munkát Thaw írógépen végzi. Az írógépet az ismert politikus, Woodroof küldte neki a börtönbe. Az ételet New York legelőkelőbb vendéglőiből hozzátják számára. A fogások sokasága és kiválósága a legnagyobb kívánságuk is megfelel. Hetenkint engedelmel kap Thaw hosszabb autóból kirándulásra, állítólag ezt azt engedelmel azért kapja, hogy a csod kérelme ügyében a szükséges kihallgatásokon megjelenhessen. Mig Thaw a csod elrendelését sürgeti, addig dollárainak segítségével a legnagyobb kényelemben él a börtönben.

NEMZETKÖZI TUBERKULOZIS KONGRESSZUS.

Szeptember 21-én nyílt meg Washingtonban a nemzetközi tuberkulózis kongresszus. A kongresszuson bemutatott a kulturális eddigi haladásukat, igyekeztek a gümőkór-ellenes küzdelem terén. A kongresszuson Magyarország is képviselve van s a küldöttek 21 tudományos szakdolgozatot mutattak be magyar szerzőktől. Detre László magántanár, az egyik küldött előadást is tartott.

AKIK AZ UTCÁN FOGNAK LAKNI.

Mrs. Lena Bender, férjével és nyolc gyermekével együtt a legnagyobb nyomorban él az E. tízenyolcadik utca 313-ik szám alatt. Sem a nő, sem a férj hat hónap óta nem tudnak munkához jutni, a gyermekek pedig még munkára képtelenek. Nyomorukat és kétségbeesésüket fokozza, hogy házigazdájok — több bérháznak tulajdonosa — Mrs. Bendernek kijelentette, hogy ha október elsejére a házbért ki nem fizetik, családjának vackával együtt az utcára tette.

Az ókori idők prófétája megjósolta a kapitalizmus korszakát; mondván: "Most a jó a rosszal váltakzik, de egy nap nem lesz sem családi kötelék, sem igazság, sem érné. Aidos és Nemezis leszállanak az égből és a rossz győzhetetlen lesz." A jelzett napok eljötték: Miként a tenger falánk szörnyetegjei és az erdők fenevadjai, akként falják fel egymást vadul az emberek.
Ha majd a Kommunizmus lesz a törvény, akkor a Tökének uralma, ama Istené, ki a múlt és jelenek nemzedékeit vezérlelte, véget ér. A Töke nem fog többé uralkodni a világon: engedelmesebben fog a munkásnak, kit gyűlölt. Az ember nem fog többé térdelni az ő kezének és agyának munkája előtt; kiegyensúlyozott és állván, bámulni fogja a természetet, mint mestert.

Lafargue Pál.
Lafargue Pál.

ESEMÉNYEK.

KÖZPONTOSUL A TÖKE. — HÁROMSZÁZEZER EGY SZEZONBAN. — BRYAN ÉS ROOSEVELT.

Egyik elvtársunk a napokban bejárta a nagyobb new yorki irodaépületeket és érdekes adatokat állított össze arról, hogy miként kerül mindinkább egy fődél alá a nagyobb ipari kombinációk központi vezetése. Érdekes, hogy látszólag egymástól különböző iparban működő s távolálló korporációk is békésen megáruulnak egy gyékényen, azonban e békés szomszedság mindjárt érthetővé válik, mihelyt megtudjuk, hogy a különböző természetű trusztalok részvényei fölött ugyanazon nagykapitalista csoport rendelkezik.
Néhány nagyobb épület lakóiról az alábbi kimutatások számolnak be:
A Broadway 11-ik szám alatt tanyáznak:
Társulat. Tökeje.
U. S. Steel Corporation \$1,470,000,000
Adams Express Co. 24,000,000
Allis Chalmers Co. 50,000,000
Am. Smelter & Refining Co. 100,000,000
Am. Smelter Securities Co. 77,000,000
Atlantic Coastline, vasut 159,000,000
Nash., Chatt. és St. Louis vasut 26,000,000
U. S. Cast Iron Pipe Co. 26,000,000
Colorado és Southern vasut 68,000,000
Evansville és Terre Haute vasut 16,000,000
Louisville & Nashill vasut 189,000,000
Railway Steel Spring Co. 31,000,000
Összesen \$2,236,000,000
A Broadway 195-ik szám alatt levő Western Union épületben a Gould érdekcsoport korporációi fészkelnek, leginkább vasutak:
Társulat. Tökeje.
Am. Telegraph & Cable Co. \$ 14,000,000
Am. District Telegraph 1,000,000
Denver & Rio Grande vasut 167,000,000
Int. & Great Nor. vasut 36,000,000
Manhattan Railway Co. 99,000,000
Missouri Pacific vasut 270,000,000
St. Louis South Western vasut 79,000,000
Texas & Pacific vasut 83,000,000
Western Union Telegraph 135,000,000
Wabash vasut 205,000,000
Wheeling & Lake Erie vasut 64,000,000
Összesen \$1,156,000,000
A City Investing Co. a Broadway 165-ik szám alatt van a következő irodákkal:
Társulat. Tökeje.
New York Air Brake Co. \$ 8,000,000
Am. Car. & Foundry Co. 60,000,000
Westinghouse Electric & Manufacturing Co. 75,000,000
Összesen \$143,000,000
S végül a Hudson Terminal Buildingben, melyet a világ legnagyobb irodaépületének tartanak, ezideig a következő társulatok szállaltak be:
Társulat. Tökeje.
American Locomotiv Co. \$ 50,000,000
Erie vasut 385,000,000
American Steel Foundries 33,000,000
General Electric Co. 67,000,000
Southern vasut 381,000,000
Összesen \$916,000,000
A főtnevezett hat épületben székelő korporációk alaptökeje összesen 7,165 millió dollárra megy s az ipar központi vezetésének centralizációja egyre fokozottabb mérvben halad előre. Amint a termelés eszközeinek tulajdona mind kevesebb kézbe kerül, a központi vezetés is egységesebbé válik. Ebből a hat épületből a nemzeti vagyon tizenötöd része felett rendelkeznek s a munkások millióinak sorsa felett rendelkeznek. Azonban ugyanakor a jövő termelési rendszer alapját is megvetik a termelés központosításával. Csak a tudatlanság tagadhajta Engels állítását e folyamatot látván: A jövő rendszer gyökerei a mai rendszerben vannak.

A "Chicago Tribune" írja, hogy a keleti sokszoros milliómások nyaralása, mely rendszerint három hónapig szokott tartani, ritkán kerül kevesebbé háromszázezer dollárnál. A newporti nyaralóhelyek fenntartása horribilis összegeket emészt fel. A "társaságbeliek"-től elvárják, hogy a szezon alatt legalább három-négy estélyt adjanak s nem ritka eset, hogy egy estélyt 10—15,000 dollárba kerül. A külső háztartás gyakran többre megy, mint a belső. A fogatok mellett elengedhetetlen a "garage", 8—10 autómobilal s azonfölül egy-két yacht

tartása belekerül 40—50,000 dollárba. Azonban a nyaralás még nem elégíti ki az ugynevezett "négy száz" igényeit. Szükségük van nyaralásra a nyaralásban, mely rendszerint hat hétig tart s vadászati kirándulásból áll, mely a nyári kiadás költségeit 20—30,000 dollárral emeli. Ugyancsak a nyári szórakozáshoz tartozik egy rövid európai ut, mely szíken számítva is 20,000 dollárral emeli a nyaralás költségeit.
Az a sokszoros milliómos, amelyik 200—300 ezer dollárt költ el a nyári szezon három hónapjában, még csak nem is igen válik ki a többi közül. Az általános elismeréshez föltétlenül szükséges biztosítani a lakomákhoz a legkiválóbb európai szinpadit "csillagok fellépését s a többit tulszárnyaló ékszerkesz beszerzését s ruhákat, melyek sokszor csak egy estélyre szolgálnak, melyek árából azonban négy—öt munkáscsalád éven át megélhetne. Aki így ki akar válni, annak a nyári kiadása igen könnyen felmegy a négy százezerre.
Ezzel a pazar fényűzéssel szemben a munkások közül 8—10 millió nem tudja, hogy lesz-e holnap betevő falatja. Taft a republikánus jelölt az istenre bízta a baj orvoslását. Bryan pedig a bankbetétek biztosításával véli a kérdést megoldani.
A Szocialista Munkáspárt egy megoldást ajánl csak s csak is ez az egy módja van a kérdés megoldásának. Foglalja le a munkáosztály a termelés eszközeit, hogy amit alkot, önmagának alkossa s akkor nem lesznek az éhezők milliói mellett egy nyári szezonra száz-ezreket költő kapitalisták.

Hearst leleplezése folytán kénytelenek voltak egy republikánusok, mint a demokraták néhány embert feláldozni, akikről kiderült, hogy egyenesen a trusztok kezében vannak. A demokraták választási harcának központi pénztárosa, Haskell, oklahamai kormányzó menesztetett, ugyancsak így járt du Pont is, a republikánus párt nemzeti végrehajtó bizottságának tagja.
Természetes, hogy Bryan is, Roosevelt is sajnálja az embereit s most nagyokat ütnek egymáson nyílt levelekben. Bryan szemére veti Rooseveltnek, hogy mig Haskell támadja, szemet hunyt Hughes new yorki kormányzó választásánál, az a választási alaphoz a törvényeseg korporációk nagy részt hozzájárultak. Ugyanezen emberek segítettek megválasztani Hughes, akik ellen Roosevelt legjobban dörög. Így J. D. Rockefeller \$5000, B. M. Duke \$2000, J. P. Morgan \$2000, Andrew Carnegie \$5000, Charles M. Schwab \$2000, J. W. Gates, \$2000, W. E. Corey \$2000-ral járultak a választás költségeihez. Roosevelt sem marad adós a válasszal. Figyelmezteti Bryant, hogy 1896-ban a new yorki "The World"-ban megjelent kimutatás szerint Bryan választási költségeit nagy kapitalisták, az ezüstbánya-tulajdonosok adták össze. Az egyik \$45,000-ral, a másik \$159,000-ral járult a költségekhez s ez ellen nem volt Bryannek semmi kifogása.

Egyben megtámadja Bryant, hogy Haskell multját ismerte s mégis pénztárosának választotta. Haskell nemcsak az olajtruszt szolgálatában állott, hanem Oklahamában csalással tett szert állami földekre. Érdekes azonban, hogy arról Rooseveltnek már régen tudomása volt, de addig nem tartotta szükségesnek, hogy a nyilvánosság elé álljon vele, mig az ő emberei nem kerültek pellengérré. Ugy, hogy inkább a bosszu, semmint a közelet tisztasága a leleplezések célja.
Ezekre a herce-hurcákra aztán helyesen jegyzi meg a new yorki "Evening Post", hogy ha így tart tovább, rövidesen nem fognak embereket találni, ki a campaignt igazgassa, lévén valamennyi valamelyes összeköttetésben a trusztokkal.

A Szoc. Mun. Szöv. II. osztálya és a Munk. Betegs. Szöv. I. osztálya október 3-án, szombaton este 8 órakor, helyiségükben 404 E. 64th St. I-50 emelet, **FELOLVASÓ ESTÉLYT** rendez, melyre mindkét osztály tagjait tömegesen megjelenésre kéri az osztályok titkárai.

Tardy Péterben valóságos apai érzések támadtak, de olyanok, mint a Schmidt Lajoséi. Hanar tisztába jött, hogy Ottó rettenetesen nem az ő fajtájából való. A fiu szereti a zenét, a tinidőseket, a költekezést, a szerelmet.

Egyszer Ottó elköltött háromszáz forintot, amit Tardy Péter rábizott.

— Nem irom meg az apádnak — mondta keserű, majdnem síró haraggal Tardy, — de vigyazz. Szegény apád, milyen más ember volt, milyen okos, a te korodban.

Ottó két hét múlva egy váltóra ráírta a Tardy Péter nevét. A pénz egy kis zenésznőre költötte s másnap egy detektiv költötte fel mámoros álmából. Szaladt Tardy Péterhez, aki várta komoran, egy kicsit szomorúan, de keményen:

— Féljentesztetek s ha van benned egy csöp becsület meg, tudnod kell a kötelességed.

Schmidt Ottó hazament, volt egy jó revolverte s agyonlötötte magát.

Tardy Péter leutazott a Schmidt Lajos apjához s a két öreg barát megölelte egymást. Tele volt a szívük rejtett fájdalommal, de elégtétellel is. Így van ez jobban, az az Ottó nem volt méltó, okos és illő az élethez. Jobb így neki, nyugodjék békében, de elég drága temetést rendeztek neki.

ÁTTEKINTÉS A HARCMEZÓN.

A jelenleg dühöngő gazdasági válságból eredő munkanélküliség és nyomor, valamint az I. W. W. és a S. L. P. között fennálló differenciák egy elvtársnak kezébe nyomták a tollat, hogy a politikai és gazdasági osztályharc kérdésében vitát indítson. Tulságos eredménye e vitából azonban nem várható, nemcsak azért, mert Liebman elvtárson kívül az I. W. W.-nak és a S. L. P.-nek még egy tagja sem szólalt meg, hanem egyszerűen azért, mert a vita kezdeményezője nem is annyira a gazdasági mozgalom feladatának tisztázását, mint inkább egy politikai párt szervezését — az I. W. W.-on belül tűzte ki célul.

A vita megindítója egy előrelátó egyéniség, ki felismerte, hogy a S. L. P. igenis eleget tett hivatásának, mert a legjobb akarat mellett sem tehet többet, mint amit tett és mint politikai párt létezik is, nem is.

Hogy áttekintő elvtárs mégis védi a S. L. P.-t, ennek egyszerű a magyarázata. Az I. W. W. nem indossa a S. L. P.-t és ez neki fáj. De nem adja fel a reményt, sőt annál is inkább igyekszik hívókat szerezni, kik árka törekednek, hogy az I. W. W. építse ki saját politikai pártját.

Egyik érvük az, hogy az I. W. W. is szükségesnek tartja a politikai mozgalmat és mivel az elvi nyilatkozatban kimondja, hogy nem csatlakozik politikai párthoz, saját kebelében kell politikai pártot teremteni s fölöslegessé válik a S. L. P. A másik érv a sarkalatos, mert Marx tanításából merítették. Marx ugyanis megállapította, hogy a politikai helyzet csak tükrözi a gazdasági viszonyokat s hogy a gazdasági viszonyok megváltoztatása után megváltoznak a politikaiak is. Hogy mennyire igaz ez, bizonyítják az Egyesült Államok politikailag és gazdaságilag egyformán züllött állapotai. És most jön a csattanó. Megszólalnak Marx képviselői. Nem az egyszerű és tiszta marxisták, hanem az igaziak s bebizonyítják, hogy a politikai mozgalom nem csak hogy természetesen, hanem fontos funkciót is van hivatva végezni. Mig az I. W. W. az építőmester, a S. L. P. vagy az I. W. W. politikai szárnya a közönséges napszámos munkát végzi: ő fogja szétrombolni a parlamentet, a gazdasági viszonyokat árnyékká. Ez az érv nemcsak, hogy ellenkezik a marxista tudománnyal, hanem logikátlan is. A gazdasági viszonyok megváltoztatása után, magától is fellobban a politikai parlament. Ezt őn sem tagadhatja meg tisztelt áttekintő elvtárs, hacsak meg nem tagadja a marxizmust.

Ha az évrök 304 napján gazdasági téren vittuk esztünk, nem tudom belátni, hogy a 365-ik napon miért ne tennék ugyanezt.

Az az állítás sem állja meg a helyét, hogy a S. L. P. alakította meg az I. W. W.-t a chicagói konvención, mely az I. W. W.-t megalakította nem csak S. L. P.-isták, hanem S. P.-isták és anarchisták is kivették részüket. Tehát megsemmisíti a S. L. P. kizárólagos patentje, hanem a forradalmi szocialisták — bármilyen frakcióhoz tartozzanak is — közös munkálata. És ha az I. W. W. tényleg a S. L. P. szüleménye volna is, az még nem ruházná fel azzal a joggal, hogy ismét el is pusztítsa és hogy a politikai bevitele az I. W. W.-ba annak pusztulását jelentené, vagy legalább is a forradalmi gazdasági szervezet pusztulását, azt mindenki beláthatja, kinek tudása és előrelátása valamivel messzibbire nyúlik, mint amennyire az orra hegye ér. Fényes példa erre a Socialist Trade and Labor Alliance sorsa.

Még egy néhány szó a gazdasági és politikai szervezkedéshez. Azok, kik szükségének látják a két szervezetet formát, nem is egészen helytelenül gondolkoznak. Ugy okoskodnak, mint Taddy, az amerikai nép szíjszava vagy Vilhelm, a németek kürtje. Ez a két bölcs ember ugyanis eképen elmélkedik: Legyen

hatalmas hadsereg, de legyen erős tengerészet és egy páratlan flotta is, hogy akárhonnan támadjon ránk az ellenség, véres fejjel távozzék.

Igy spekulálnak a gazdasági és politikai osztályharc hívei is A gazdaságot nélkülözhetetlennek tartják, mert belátták, hogy még is csak ez fogja eldönteni a végső csatát. De nem vetik el a politikait sem, mert annak kell majd szétbombáznia a parlamentet — papirgolyókkal....

És most már levonhatjuk a végkövetkeztéseket is. A politikai küzdelem saját vallomások szerint nem tehet semmit a munkásosztály érdekében, alkotó munkát nem végezhet, csakis rombolni tud. És hogy tényleg rombol, azt a tények bizonyítják legjobban. Clevelandban átforgatta az I. W. W. egy csoportját politikai szervezetté. A new yorki mixed local eltűnt a föld színéről, mert a S. L. P. emberei csak a megalakításnál voltak ott. A bádógosok szervezete politikai surlódások miatt nem lépett be az I. W. W.-ba. A Szabadság Munkás Dalárda ugyan emiatt két részre szakadt. Az Ébredés Dalárda elaludt. Brooklynba kilépett egy gépész-osztály az I. W. W.-ból, mert minden áron S. L. P. osztályt akartak benne alakítani. A philadelphiai vegyes osztály nem tud fejlődni, mert hát ott van a politikai szervezet s ezt őn tudja a legjobban tisztelt áttekintő elvtárs. A politikai mozgalom tehát nem a S. L. P. vagy a S. P. hanem a politika általában, mindenütt csak hátráltatja a gazdasági szervezetek fejlődését, ha egészen el nem pusztítja.

A kapitalisták szervezeteit még sehol sem robbantották föl, erre csak a gazdasági erő lesz képes, igenis a "physical force".

A politikai szervezetek igenis gátolják a gazdasági szervezetek fejlődését, mert a választási küzdelmek alatt, melyre annyszor hivatkoznak, mint az agitációra alkalmas mozgalomra, nem terjesztik az ipari szervezkedés célját és feladatát, hanem a szó szoros értelmében szavazó marhákat fogdosnak. Ez alul a S. L. P. sem kivétel, csak nem érti annyira a parasztfogást, mint a S. P. vagyis az egyszerű és tiszta marxisták.

Aki igazi forradalmi szocialista, az fordítsa erejét, energiáját az I. W. W. kiépítésére, szakitson egyszer és mindenkorra a politikával és szögezze fegyverét a kapitalista rendszer szive a gazdasági hatalom ellen, hogy a termelő eszközök kisajátítását minél hamarabb keresztül vihessük s akkor majd a levegőbe röpi a politikai parlament, a bennelevőkkel együtt.

Az I. W. W.-nak nem kell politikai árnyék, ő maga legyen a világosság!

Fáy János.

DÁNIEL DE LEON CHICAGOBAN.

Folyó hó 19-én, szombaton este a Workingmen's Hallban s 20-án a Belmont Hallban jól sikerült négyülést tartott a Szocialista Munkáspárt. Mindkét gyűlés napirendje a jelen választási harc volt. Mindkét gyűlés szónoka De Leon elvtárs volt. A jelenlétűk gyakori tetszésnyilatkozata bizonyította, miszerint a szónok mesterien előadott érvei találtak. A vasárnapi gyűlésen a Szocialista Párt vezető elemeit, kik a közkatonák forradalmi érzületét el akarják fojtani, nem éppen kesztyűs kézzel kezelte. A jelenlétű S. P.-isták közül többen igen kényelmetlen helyzetben érezték magukat. Ezek az atyfiák, a személyi kultusz lovagjai, ki akarták egyenliten tartozásait a szónokkal szemben és midőn a kérdésfelvetések ideje elérkezett, neki látták a munkának, De minden feltett kérdés, ahelyett hogy a S. P.-isták részéről kívánt eredményt hozta volna, a szónoknak alkalmat adott, hogy állításait megerősítse, a S. L. P. álláspontjának helyes voltát bizonyítsa. Ha ez nem volt innnyire a S. P. híveinek, annál nagyobb meglepedésre szolgált a jelenlétű nagyszámú indifferens tömegnek.

A "PROSPERITÁS" HÁROM HALOTTJA.

Kimerülven a nyomor ellen vívott folytonos és hosszantartó küzdelemben, Mrs. Mary Soden, hatvanegy éves asszony és Edison nevű 37 éves fia önként vetették végett életüknök, Brooklynban a Green Ave. 280-ik szám alatti lakásukon, midőn a Mrs. Soden Ella nevű 32 éves leányát halva találták. Ella halálát a sok nélkülözésből folyó vérömlés okozta. Midőn az öngyilkosok holttestemét megtalálták, látták, hogy az öngyilkosok fejei chloroformos ruhákhoz voltak letakarva. A leány teljesen fehérbe volt öltözve, a temetésre készen. A család az utóbbi időben irtózatoss nyomorban élt.

EGY A SOK KÖZÜL.

Egy magát Tony Smith-nek nevező 25 éves ember eszméletlenül esett össze a huszonharmadik utca 402-ik számú háza előtt és midőn a Bellevue kórházba szállították, azt állította, hogy rosszulletteknek hozsantartó csebbe esett. Azt mondja, hogy már leideje munka nélkül van és napokig kórházban az ágyon és ki kellett mindenkinél munkacéretjét, de nem akarta yeno. A Thompson St. 222-ik szám alatt lakó atyjával, aki ott beteg tekszik s így munkacéretjét.

POLITIKAI FOGLYOK AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN.

Az Egyesült Államoknak hány polgára tudja azt, hogy ebben az országban is vannak politikai foglyok, akár Oroszországban? Igaz, hogy ezek a foglyok nem az Egyesült Államok polgárai s nem azért ülnek börtönben, mivel ennek a kormányának árthatnának. Egyszerűen börtönbe kerültek más ország kormányának kivánságára.

Los Angeles kerületi börtönében három ember ül, Ricardo Floresmagon, Librado Kivera és Antonia I. Villarreal, kiknek egyedülül van volt, hogy megkísérlették, ha tudnának-e javítani Mexico népének helyzetén? Ugyan csak ott ült egy negyedik fogoly is néhány hónapig, Manuel Sirabia, ugyanazon oknál fogva. Ezek az emberek mexicói reformerek, kiknek az Egyesült Államokba kellett menekülniök, mivel küzdöttek azok ellen a visszaélések ellen, melyeket a mexicói kormány a mexicói néppel elkövet. Vezetérei voltak a mexicói szabadelvű pártnak, mely 1900-ban alakult, mikor a reform törekvések először söpörték végig Mexicon.

A pártnak célja az volt, hogy biztosítsa a szólás-, sajtó- s a gyülekezési szabadságot és a hivatalnokoknak a nép által való választását, mely jogokat bár a mexicói alkotmány megad, de Diar elnök megtagadta. Azonkívül szabadelvű párt programjává tette a népnevelést és a munkás védelmét. Mexicóban a munkaidő férfiak, nők s gyermekek részére egyaránt napi 14 és 16 óra között váltakozik, a munkabérek pedig napi 10 és 40 cent közt váltakoznak s a népek közel egy harmadrésze az Egyesült Államok déli részén is gyakorlatban levő penage rendszer áldozata, mely valósággal rab-szolgákká teszi őket.

Mexicó névleg köztársaság, valóságban azonban katonai diktatúra. A szólásszabadság, a szabad sajtó s a gyülekezési jog törvényes biztosítékai holt betűk. Népválasztás pedig nem volt már huszonöt esztendő óta. A hivatalnokok, "Diar elnök jóvoltából kerülnek hivatalba s tartják meg állásukat. Ezek a tények nem titkok. Minden amerikai, ha csak két napot töltött is Mexicóban, tisztában van a helyzettel. Hogy általában mégsem ismeretesek, annak oka az irásnak és a szónak az a cenzurája, mely Oroszország cenzuráján is tultesz. Annak a mexicóinak, ki kormányát kritizálni meri, nem biztos az élete.

A reformerek éveken át békés eszközökkel igyekeztek ezen a helyzeten változtatni. Azonban egyleteiket minden megokolás nélkül feloszlatták: szónokait, íróikat, szervezőiket bebörtönözték, agyonlöttek, sőt ami még rosszabb, rab-szolgák gyanánt a tropikus vidékre szállították, hogy az ultivényeken rabmunkát végezzenek, vagy pedig a San Juan de Uliaban levő tengervíz alatt fekvő börtönökbe zárták, hogy elevenen induljanak feloszlásnak. Embereket, nőket, gyermekeket halomra lötek csak azért, mert a népválasztások mellett demonstráló békés és fegyvertelen felvonulásokban részt mertek venni. A szabadságot és igazságot csak suttogó hangon lehet kivánni.

Miután a békés törekvések minden eszközt megkísérlették s életük volt kockára téve, 1906-ban nyílt forradalomban törtek ki. A katonai uralom leverte a forradalmat s oly kegyetlenséggel bánt el a forradalmárokkal, amintőre nem találunk példát a történelemben. A férfiaknak, nőeknek s gyermekeknek százai lövettek agyon, vagy adattak el rab-szolgák gyanánt.

A mexicói kormány nem érte be a vérengzésekkel s a mexicói forradalom vezetőinek leggyilkosával. Kézre akarta keríteni azokat is, kik az Egyesült Államokba menekültek. Ezek között volt Ricardo Flores Magon, Librado Rivera, Manuel Sirabia, és Antonia I. Villarreal. A forradalom idején nem is voltak Mexicóban. Forradalmi irataik miatt már néhány hónappal előzőleg menekülniök kellett, de a mexicói kormány külföldön sem tévesztette őket szem elől.

Az amerikai nép felelőssége ezeknek az üldözésével kezdődik. A mexicói kormány üzöbe vette őket az Egyesült Államok határain belül. A határvonalat nem igen vették figyelembe ezentúl az üldözéseknél. A legvértelűbb incidens a fiatal Sirabia eseténél történt. A mexicói kormány annyira sietett kezébe keríteni, hogy nem várt a törvényes kiadatásra. Bár elfogatta őt Douglasban, Arizona államában hamis vád alapján, tudva, hogy a hamis gyilkossági vádat a tárgyaláson nem kell bebizonyítani, 1907 június 30-án, az elfogatás napján, ügynökeivel megvesztegette a börtönőrköt, kik éjjel átszolgáltatták Sirabiát a mexicóiaknak, kik már készen tartott autóbilon átvitték őt Mexicoba, ahol valószínűleg kivégezték volna, ha a vakmerő csiny fel nem látítja Douglas lakosságát. A douglaslakos fel-dühöde a törvény ily gyalázatos kijátszásán, visszakövetelték s vissza is kapták Sarabiát, kizsákolgatták Antonia Mazának, az amerikai konzulnak visszahívását s elfogatták a megvesztegetett börtönőrköt, akik azonban hamisra kiszabadultak és maig is büntetlenek. Sirabia a tárgyaláson ártatlannak bizonyult s szabadon bocsátták. Néhány hónap múlva Los Angelesbe ment California államba s ott

ujabb vád alapján újra elfogták. A tárgyalást 1908 tavaszára tüzték ki Tumbstoneban, Arizona-ban, azonban május 8-án titokban Tucsonba szállították s elszállításáról még saját ügyvédjének sem volt tudomása. Azóta Sirabia hiába követeli a tárgyalást. A mexicói kormány halasztgatja, mivel tudja, hogy bizonyítékok híján ugys felmentenek. Egyedüli célja, hogy a hamis vád alapján oly hosszú ideig tartsa börtönben, ameddig csak lehetséges.

Magon, Rivera és Villarreal a los angelesi börtönben vannak. Magon elnök, Villarreal titkára, Rivera pedig, mint Sirabia, szónoka volt a Tuntá-nak, a szabadelvű párt szervező bizottságának. Először San Antonióba, Texasba menekültek, ahonnan a mexicói kormány ügynökei elüldözték őket. St. Louisba mentek Missouri államba, ahova az ügynökök nyomom követték. Az ügynökök bérenceket fogadtak fel, kik kirabolták őket, majd gyilkossági merényletet követtek ellenük. Később megkísérlették kitoloncoltatni mindhármat az Egyesült Államok területéről, mint "undesirable citizen"-eket.

Villarreal üldözték leginkább. Először 1906 október 18-án fogatták el. El Pasóban, Mexicóban rágalmozás és a semlegességi törvények megsértésével vádolva. Majd mint nem kívánatos bevándorlónak kiadatását követelték, bár már több mint három esztendője tartózkodott az Egyesült Államok területén. A vád irónijája az, hogy nem az Egyesült Államok kormánya, hanem a mexicói kormány emeli a "nem kívánatoság" vádját.

(Folytatjuk.) (Daily People.)

EGYLETI HIREK

Az első osztály tagjait fölkérem, hogy az e hó 3-án, szombaton este 8 órakor tartandó **RENDES HAVI ÜLÉSRE** a napirend rendkívüli fontosságára való tekintettel okvetlen megjelenni sziveskedjenek. **Titkár.**

Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség XVII. osztyája, (St. Louis, Mo.) 1908 október 3-án, saját helyiségében (2412 N. 14th St.) műsorral és táncval egybekötött **KEDÉLYES ESTÉLYT** rendez, melyre lapunk olvasóit tisztelettel meghívja a **Rendezőség.** Kezdeté este 7 és fél órakor. Belépti-dij 15c. Nők nem fizetnek. A zenét egy kitünő magyar zenekar szolgáltatja.

Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség XX. osztyája (Cincinnati, O.) 1908 október 10-én, (1313 Vine St. alatt) szinielő-adással és táncval egybekötött **LASSALLE ÜNNEPÉLYT** rendez. Belépti-dij 15 c. Kezdeté este 8 órakor.

Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség VII. osztyája (Schenectady, N. Y.) értesíti ugy a helybeli, valamint a környéki magyarságot, hogy **október havában ANGOL ISKOLÁT** nyit, hogy alkalmat nyújtson mindenkinnek az angol nyelv elsajátítására. Bővebb felvilágosítással a szervezet titkára szolgál. **J. Buck, 13 Bakus St.**

Figyelem newark-i, (O.) magyarok! Szövetségünk newark-i, O. osztyája október elsőjével kezdődőleg angol tanfolyamot rendez, amiért is felhívjuk a magyarság figyelmét, hogy senki ez alkalmat el ne mulassza, mert minden munkás saját tapasztalataiból tudja, mily égetően szükséges az angol nyelv elsajátítása. Az alkalom itt van, használja fel minden munkás a saját érdekében. A tanulni óhajtók jelentkezhetnek minden este **Turucz Pál** lakásán.

A Munkás Betegsegélyző Szövetség 23-ik osztyája az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség Allegheny, Pa. osztyájával közösen október hó 10-én, szombaton este **KEDÉLYES ESTÉLYT** rendez a Népakarat javára, melyre ugy a helybeli, mint a környéki magyarságot tisztelettel meghívja a **Rendezőség.**

A philadelphiai Egyesült Magyar Munkás Egyletek **1908 október 6-án**, kedden este 8 órakor a **PHILADELPHIAI MUNKÁS DALÁRDA** charterének felavatási ünnepélyét fogja tartani saját helyiségében (800 Parish St.-en) változatos műsorral, jó zenével. Belépjő díj nincs. Ruhatár 15 cent.

Helyreigazítás.

A New Brunswick, N. J.-ben megtartott rendkívüli kongresszus jegyzőkönyvéből tévedés folytán kimaradt a X. osztály sűrűgönye, mely a következőket tartalmazta: **Indítvány a kongresszusra: a központ maradjon New Yorkban, a NÉPAKARAT kétszer jelenjék meg, lehetőleg társasul. Deutsch Israel Salomon Miska jegyző.**

REGÉNY.

A Kreutzer- Szoráta.

Irta: Tolsztoj Leó gróf.

(Folytatás.) (28.)

Este csakugyan előtött hegedűjével és együtt játszottak; azonban a játék eleinte rosszul ment, nem voltak meg nekünk a szükséges zenedarabok, azokat pedig, amelyek megvoltak, nöm nem tudta készüles nélkül eljátszani. Szenvedelmesen szerettem a zenét, segítettem nekik keresgélmi és végül eljátszta néhány darabot: szövegnélküli dalokat és egy Mozart-féle szövegnélküli szonátát. Truchacsevski bámulatosan játszott és játékában nem ismert nehézségeket.

Mihelyt játsznai kezdett, ábrázata egészen átváltozott. Arca megelémlült s sokkal rokonszenvesebb lett.

Játék közben segített feleségemnek, egyszerű és természetes hangon tanácsokat adott neki és udvariasan megdicsérte játékát. Nöm csupán a zenéért látszott érdeklődni; nagyon egyszerű és kedves volt.

Egész este egy tettem, mintha csupán a zenéért érdeklődném. Alapjában véve egyre gyötört a féltékenység. Az első pillanattól fogva, hogy a zenész szeme feleségemmel találkozott, láttam, hogy nem úgy néz rá, mint valami kellemetlen nőre, hanem ugy, mintha csppet se bänná, ha benső szerelmi viszonyt kezdhetne vele.

Ha tiszta lettem volna, ugy nem kutattam volna gondolatait; de én is ugyanigy tettem a nőkel s ez okból megérttettem ezt a férfit s emiatt szenvedtem. Különösen amiatt szenvedtem, mert meg voltam gyözdve, hogy nőmnek irányomban nincs más érzése, mint az örökös gyűlöleté, melyet csak néha szakít meg a szokásos érzékiesség és hogy ez a férfi az ő elegáns külsejével, az ő kétségtelvenhatatlan tehetségével, azzal a benyomással, amelyet a zene különösen ideges természetekre tesz, nemcsak tetszeni fog neki, hanem ez a férfi menthetetlenül és minden nehézség nélkül le fogja őt győzni és kénye-kedve szerint fog vele bänni.

Lehetetlen volt ezt nem látnom, lehetetlen volt e miatt ne szenvednem, lehetetlen volt féltékenyem nem lennem. És féltékeny is voltam, szenvedtem is ennek ellenére — vagy talán éppen ezért — egy ismeretlen erő, akaratom ellenére arra ösztökélt, hogy ne csak udvarias, hanem több mint udvarias, szeretetreméltó legyen hozzám.

Nem tudnám megmondani, vajjon azért volt-e így, hogy megmutassam feleségemnek, hogy nem félek ettől az embertől, vagy magam miatt, hogy tévedésbe ejtsem magamat. Kedvem lett volna öt nyomban megőlni, de hogy ennek a vágyamnak ne engedjek, kénytelen voltam udvarias lenni.

Asztalnál egyre töltöttem a bort poharába, játékán való elragadtatásomnak adtam kifejezést, rendkívüli szeretetreméltó mosolyly beszélgettem vele, sőt meghívtam jövő vasárnapra ebédre és játékra. Azt mondtam neki, hogy néhány ismerősömet is meg fogom hívni, akik műbarátok s akik szívesen meg fogják őt hallgatni. Ezután elbucsozott tőlnök.

Két-három nappal utóbb egy barátommal beszélgetve, haza tértem, amidőn egyszerre az előszobában ugy éreztem, mintha valami súlyos kökényt nehezédnek a szívemre és képtelen voltam magamnak okát megmagyarázni. Az előszobában valami Truchacsevskire emlékeztetett. Mikor dolgozó szobamba léptem, azon kezdetem a fejemet törni, hogy vajjon mi lehetett ez és visszamentem az előszobába, hogy a dologról megbizonyosodjam. Igen, nem tévedtem, az ő felöltője volt, önkénytelenül magára vont a figyelmemet. Kérdést tettem a szolgálhoz. Csakugyan az övé volt. Tehát itt volt.

Gyermekeim tanuló szobáján keresztül mentem. Erzsike egy könyv mellett ült, míg a dada legifjabbik gyermekemmel játszott. A teremben halk arpeggiót, majd Truchacsevskire előfött hangját hallottam, amire nöm valamit válaszolt, amit nem értettem meg. Azt mondta: — "Nem, nem, más dolog van itt!" És ugy tetszett nekem, mintha valami szánt szándékosan azért zongorázott volna, hogy ezek a szavak — talán csökök — ki ne hallassanak.

Jó isten, minő érzelem fogott el! mint szorult össze a szívem! Hogyha eszembe jut az a vadállat, amely ebben a pillanatban bennem feltámadt, ugy szinte elborzadok. Szivem dobogása megszűnt, majd meg ugy kezdett verni, mintha minden dobbanása kalapácsütés lett volna. Az uralkodó érzés, mint minden izgalmas órámban, a rajtam való szánakozás volt.

A gyermekek előtt, az öreg dada előtt, gondoltam magamban, megbecstelenít Engem! Elmelegy, mert nem bírom ki tovább. Istent tudja, mit fogok tenni, hogyha... de nem távozhatom anélkül, hogy be ne lépjek!

Az öreg dada rám emelte szemét, mintha megértett volna és mintha azt tanácsolta volna, hogy legyek óber.

Nem tehetem, hogy be ne lépjek, mondtam magamban.

(Folytatjuk.)

LAPUNK MEGBIZOTTAI.

Akron, O. Huszer F., 377 So. Broadway. Allegheny, Pa. F. Mayer, 1308 Howard St. Brooklyn, N. Y. J. Havasy, 34 Stagg St. Bridgeport, Conn. C. Wellner, 53 Cherry St. Buffalo, Pa. E. Komuves, 1210 2nd St. Berwick, Pa. E. Popovits J. 394 Tonawanda St. Barberton, O. Botos Imre, 244 Mulberry St. Cleveland, O. S. K. Horváth, 3536 W. 66th St. Cincinnati, O. John Juhász, 1941 Central Ave. Chicago, Ill. L. Nagy, 1230 So. 41st Court. Columbus, O. J. Jergasits, 253 2nd St. Divernon, Ill. Janka István. Erie, Pa. Tóthi Béla, 548 W. 19th St. Elizabethport, N. J. Oppmann M., 139 Ripley Pl. Hartford, Conn. M. Schulteisz, 52 Grand St. Lynn és Boston. Czapp István, 23 Collins St. Lansing, Mich. A. Neumann, 927 Division St. Milwaukee, Wis. Marák J., 1344 National Ave. McKeesport, Pa. Braun M., 401 Jerome St. Newark, N. J. Gazdag J. 46 Hunterdon St. Newark, O. Turuc Pál. North Tonawanda, N. J. Mayer, 229 Frederika St. New Brunswick, J. Kovács, at Somerset St. New York, N. Y. Szerkesztőség és kiadóhivatal, 516 E. 6th Street. New York, N. Y. Hercegh L. 342 E. 65th St. Oakland és vidék, Cal. Almásy F., 484 25th St., Oakland, Cal. Passaic, N. J. Buják János, 14 Grand St. Garfield, Philadelphia, Pa. L. Parker, 10 W. Marshall St. Peoria, Ill. Takács S., 625 Fishgate St. E.-Pittsburg, Pa. K. Szilpek, 349 Electric Ave. Schenectady, N. Y. Friedmann L., 203 Orchard St. St. Louis, J. Fábry 2403 N. 9th St. San Francisco, Cal. F. Dobrodenc, 1363 Minna St. Springfield, Ill. Szivós J., 613 N. 11th St. Ezeken kívül az egyes szervezetek által megválasztott sajtó-bizottsági tagok fel vannak hatalmazva előfizetést felvenni és azt nyugtázni.

A "Népakarat" könyvkereskedése a következő műveket tartja raktáron:

Table listing various books and their prices, including 'Tudományos művek és agitációs iratok', 'Bebel: A nő és a szocializmus', 'Bolgar Elek: Célok és Eszközök', etc.

"NÉPSZAVA" NAPTÁRA 1909.

Ritkán illet egy rá a "Népszava" naptára az "érdekes" és "tartalmas" banális jel, mint az idén. Statisztikai apróságoktól kezdve versig, minden akad benne. Sok novella, több cikk, népszerű jogi ismertetés, a mult év története, szatira és humoros, meg komoly képek tömege szorong az ujnvi vastag naptárban. Farkas Antal, Gyagyovszky Emil, Bodrogi Zsigmond, Takács József versei. Ormos Rosenfeld-fordítása mellett ott van egész sora a fejtegetéseknek: Ladányi Ármin dr. jogi felvilágosításokat ad, Tarcai Lajos magyar történelmi cikket ír, Révész Mihály a pártunk alakulásának 40-ik évfordulója kapcsán beszél a párt történetéről. Ladányi Rezső a község és iskola viszonyát fejtegeti. Hahn Dezső dr. a munkás testettségének szükségességéről beszél. Van cikk Marxról, rövid életrajza és fényképe Guesd-nek és Kautskynak. A szövetkezés fontosságának is szentel egy pár oldalt. Négy-öt novella is van a könyvben: Farkas Antaltól, Gárdos Mariskától stb. Az új pártszervezeti szabályzat és az osztályharc alapján álló egyesületek névsora zárja be a naptárt, amelyylel igazán meg lehet elégedve az olvasó is, a szerkesztője is.

Megrendelhető a Népakarat könyvkereskedésében, 516 E. 6th St. New York. Ára szállítási költséggel együtt 25 cent. Felkérjük a naptárt megrendelni szándékozó elvtársakat, hogy rendeléseiket két héten belül eszközöljék és az árát előre küldjék be, mert csak annyit hozzatunk, ahány rendeltet kapunk.

KÖNYVRENDELŐK FIGYELMÉBE!

Többszöri felszólításunk dacára rendelők a rendelés eszközölésénél a szállítási költségek-ről megfeledeznek és így a költségeket a könyvkereskedésnek kell viselni. Mi árainkat oly alacsonyra szabjuk, hogy a szállítási költségeket képtelenek vagyunk továbbra is fedezni. Ezért ismételt felszólítjuk mindazokat, kik rendeléseket eszközölnek, hogy a szállítási költséget is mellékeljék, ellenkező esetben a rendelést nem eszközöljük. Minden könyv után 5c., füzetek után legalább 1c. melléklendő.

Kik a lapot nem kapják rendszeresen, levelező-lapon tudassák velünk a következő angol szöveggel: Editor, Népakarat, 516 E. 6th St., New York. I am a subscriber of your paper, but I don't get regulary. Please send it to this address: Név Szám és utca Város

NYUGTÁZÁSOK.

Szeptember 20-tól 26-ig befolyt előfizetések: Uj előfizetők: \$2.00. J. Polgár, Bréton. \$1.00. P. Belgya, Pittsburg. St. Klein, Milwaukee. L. Dólnay, W. Detroit. 50c. J. Alosz, Erie. F. Tóth, Pittsburg. Gy. Kozma, Baltimore. J. Buchbauer, Brooklyn.

Folytatólagos előfizetők:

\$2.00 J. Tomko, Brooklyn. \$1.00. J. Csillay, Pittsburg. J. Lőrincz, Brooklyn. G. Hibacsko, L. Klaisz, J. Wukitsch Schenectady. Ch. Gögciz, A. Waldman, City. S. Farkas, K. Szilpek, J. Fritsch, J. Torma, E. Pittsburg. M. Vámosy, Buffalo. D. Sédony, Dayton. 50c. B. Waida, Erie. J. Hegyi, Grand River, Gy. Varro, Baltimore, F. Leitold, L. Friedman, A. Kény, A. Kessey, F. Depple, Schenectady. P. Szarvas, M. Breyer, Mc Keesport. A. Zagata, E. Pittsburg. Miss. Dudás, M. Jager, City.

Felülfizetés: 8-ik osztály 85 cent, 27-ik osztály \$1.20, Schwartz Lipót 35 cent.

Megnézte ön a címszalagján lévő számokat, amely számok előfizetésének lejáratú idejét jelzik? Ha nem, úgy nézze meg s ha előfizetése lejárt, akkor értesítse a városban lévő lapmegbizottunkat, (ahol nincs, onnan küldje az öszszegyet a kiadóhivatalhoz), mert külön értesítést nem küldünk s így lapját kénytelenek leszünk beszüntetni.

A Francia Forradalom 3-ik és 4-ik füzetét elfogytak, kérjük rendelőinket, legyenek türellemmel addig, míg azok Magyarországról megérkeznek. Ha megérkeztek, tudatni fogjuk a lapban.

Ne legyen egy öntudatos proletár sem, kinek lakásán az 1908-iki Népakarat Naptár hiányozzék. Ha tanulni vágyik, ne mulassza el megrendelni addig, míg raktáron van. Irói közül elég ha megemlítjük Szabó Ervin, Jászi Oszkár, Madzsar József, Weltner Jakob, Bolgar Elek neveit. Ára köve szállítási költséggel 40c.

Ha tudni akarja az elmúlt év munkásmozgalmának történetét, ha könyvtárát egy értékes könyvvel gyarapítani akarja, feltétlenül szükséges, hogy a Népakarat 1907-iki évfolyamát megszerezze. Csak még egy pár példány van! Ára köve \$2.50.

HIRDETÉSEK.

(E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség és a kiadóhivatal.)

NE SZENVEDJENEK KÖSZVÉNYBEN. Dörzsöljék a fájdalmas, megdagadt helyeket Dr. RICHTER-féle Anchor Pain Expeller

rel és el lesznek ragadtatva a jöltévo csillapítótól, melyet ez szer. Egy pár bizonyítvány, Rev. H. W. Freytag, Hammel, Ill. írja: Én ugy külföldön, mint itten, már husz év óta kitünő eredménnyel használtam az ön hátásos "Anchor Pain Expeller"-jét csusz, köszvény, megüheés, hátfájás és hasonló bajok ellen. Nem szeretnék e nélkül lenni. Minden üveg végjegyünkkel, a horgonnyal van ellátva. Minden gyógyszerárban 25 és 50 cent. F. AD. RICHTER & CO. 215 PEARL STREET NEW YORK.

OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

A postahivatal jelenti, hogy a zsidó-ünnepek okozta óriási forgalom következtében, amely október 5-ig tart, ha némelyek talán késedelemmel kapnák meg leveleiket vagy egyéb postai küldeményeiket, ne a postai kezelést kifogásolják, de a késedelmet tulajdonítsák egyes egyedül a túlhalmozott s így azonnal le nem bonyolítható munkának.

Empire Opera House ETTEREM, KAVÉHA ÉS BOROZO 52-54 Second St., Passaic, N. J. Három nagy terem szimfoniadások, bálók, lakodalmak és gyűlésekre. Valódi magyar konyha. Hamisítatlan óhazai borok pohár és gallon száúra. Illatos szivarok. Tiszta szobák és izletes étkek a nap bármely órájában. Nyitva éjjel és nappal. Mindenemü utbaigazítást kaphatnak. Tisztelettel Molitorisz József

TAUB VILMOS magyar órás és ékszerész. Mindenemü hazai órák és aranyemük javítását jóállás mellett elvállalja. Készletben tart hazai és amerikai órákat, ékszerket és egyleti jelvényeket. A New York-i szocialisták kedvelt embere. Vidéki megrendeléseket, javításokat pontosan teljesít. Szolid árak. 31 Ave. B, Near 3rd St. New York. Mindenemü LATSZEREK raktáron Nagy képes árjegyzék ugy vidékre, mint helyben ingyen megküldetik.

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET mindennemü hazai hangszerekről, bőgők és iskolákról, olvasó-írók, vektorok, pipák, és az összes népszimfonokról. Kaldjón 2 centes bélyegzet. Jos. Pokorny 328 E. 78th St, New York

Dr. S. Goldman egyetüli HAZAI MAGYAR ORVOS volt orvos, és kir. katonasorvos. 406 Grand St., Pittsburg, Pa. Irod. a Courthor. Telephone P. & a. Main 8-83.

Gyógyít mindenféle gyógyítható betegségeket. Titkos női- és férfi betegségeket gyorsan és biztosan a legnagyobb titoktartás mellett. Nem csinál hümböget, nem küli orvosságos utat, nem hirtel döntést, hanem az orvosok által megismert. Minden betegségekben bizalommal forduljanak dr. S. Goldman-hoz. Irodájának Naponta reggel 9-től este 6-ig. Vasárnap reggel 9-től 12-ig.

I. N. Y. M. Ifjúsági Kör tánciskolája. ÁRPAD HALL 431 E. 6th St. New York. Angol-magyar iskola kétszer hetenkint, hétfőn és csütörtökön a LIBERTY HALL-ban 49 Mercer St. Newark, N. J. Mindkét helyiségben kifogástalan magyar konyha. Alkalmas termek bálók, lakodalmak és egyleti gyűlésekre. Bel- és külföldi lapok. Budapesti Népszava. Az öntudatos munkások találkozó helye. Pool és billiárd. A. Orawetz, tulajdonos.

Wachsman egyedüli és eredeti magyar női és férfi-dívat áruháza 86 Avenue A NEW YORK. (az 5-ik és 6-ik utcák között) Olcsó szabott árak!

Péter Lajos „Rákóczi Hall”-hoz címzett Vendéglő, Kávéház és Étterme. — 4-ik utca 197, New York — AJÁNLJA KITÜNŐ MAGYAR KONYHÁJÁT. Kitünő italok. Alkalmas helyiség mulatságok, lakodalom vagy hasonló ünnepélyre. A New York-i Magyarok Szociálisták kedvelt gyűlékezési helye. Külöföle munkás-lapok az elvtársak rendelkezésére állanak.

Katolín János FÉNYKÉPESZ 3616 N. Broadway, St. Louis Képek felvétele BÁRMILY időben reggel 8 óratól este 8-ig rendelkezéskül KÉSŐBB is. Nagyobbítások, gombképek és képrámák kaphatók. Kis jegyek 28 drb. 25. Kérem a magyarok pártfogását. Eladok hajó-jegyeket minden vonalra jutányos árban.

JOS. BERLOCK FÉRFI SZABÓ 1118 Thirteenth Ave. East Oaklnd, Ca

Ugyes magyar születő Jergler Paula Budapestén az egyetemen vizsgázott és a budapesti klinikán főbaba volt, sok évi gyakorlat után tanácsot és segélyt nyújt mindenben. 546 Washington Boulevard, Pauline St sarkán, Chicago, Ill. Telefon Seeley 3183.

TULY az egyedüli magyar FÉNYKÉPESZ NEWARKON, N. J. 4 West Street. Legfinomabb kivitelu fényképek tucatja \$2-től eljebb. Nyitva vasár- és ünnepnapokon is

Bevandorlók figyelmébe ajánlja csinosan berendezett tisztaságú jutányos áru SZOBÁIT ROSTÁSSY REZŐ 513 E 6th St. NEW YORK. Az elvtársaknak Magyarországból érkező leveleire díjmentesen adok felvilágosítást és kívánatra a hajónál megvárom őket. ÉTTERMEM ÉS KAVÉHÁZAM a magyarnyelvü öntudatos munkások kedvelt találkozó helye. Izletes friss étkek. — Hazai billiárd asztalok. Bel és külföldi pártlapok. Feltétlen megbízhatóság.

HAJÓJEGYET VÁSÁROLNI-PÉNZT KÜLDENI LEGTÖBBSZÖRÖSABBS ÉS LEGTÁRSASABBS LEGTÁRSASABBS ÉS LEGTÁRSASABBS KISS EMIL NEW YORK 107 SECOND AVE. (NYUGATI ÉRSZÉK) ARJÓUTVÉNY

BATHÓ ISTVÁN ELSŐRENÜ BORBÉLY- ÉS FODRÁSZTEREM 544 E. 6th Street, New York.

FINTA MIHÁLY, BORBÉLY ÉS FODRÁSZ 516 E. 6th Street, New York.

Beldegreen budapesti fényképész 32 Avenue C 3-ik i sarok, New York. Izletes és j. kidzott 2 dob a r e. A munkéért östlök. Nyitva vasár- és ünneppnapon is.

Tartós és puha bőrből készült szép Divatos Cipők olcsó árban kaphatók a „UNION SHOE CO.”-nál. Ave B. cor. 4th st. NEW YORK.

PILÁT F. MAGYAR SZÜLÉSZNŐ Budapestén az egyetemen vizsgázott, sok évi gyakorlat után tanácsot és segélyt nyújt mindenben. 1443 Ave. A, New York. Bet. 76th & 77th Sts.

RIZSÁK JÁNOS közjegyző, pénzzsállító és váltó-intézet Főútlel 127 Second St., Passaic, N. J. J. J. J.

PÉNZT a legelőszöben és lehelet legyorsabbán küli az O-haszba. Pénz bevitelt bármely hazai bankba kamatossá végezt elhelyezni és a befét kövevet rövid időn belül kibozatni. Nemkülönbözt az O-haszban, árszárkónál, takarékpénztárnál, vagy magánosknál elhelyezett öszszegyet. Budapesti irodám útján díjtalanul kibozatom hitelteliséseért az öszszegyet meghatalmazás csupán a szülésgénykövet csekély díjjal. HA JÓJEGYÉKET, Európába és Európából Amerikába a legjobb hajókra adók el az utasokat személyesen kísérem el a hajókhoz. CSOMAGOKAT az O-haszból kibozatok vagy oda szállított öszszegyet OKIRATOK szakszerűen, a törvényeknek megfelelően állítanak ki és konzultatívlag hiteltelítetnek. Jogi, hazatérési, katonai, selektívnyi, nemkülönbözt hazai sommas perekben és bármely más ügyvédi dolgokban eljár. Minden ügyben, egy mint eddig, ezental is a legnagyobb pontossággal és leggyorsabb eredménnyel. UTBAIGAZÍTÁSSAL, tanácsokkal és felvilágosítással INGYEN készítek és szivesen szolgálok. Magyarországi iroda: Budapest, IV. Sütő-utca 6. sz. Fiók-irodák: So. Bethlehem Pa., saját ház, Alpha, N. J., Wharton, N. J., — Franklin Furnace, N. J.

Dr. BIEBER E. LAJOS magyar fogorvos 383 E. 8th Street Ave. C és D között New York

Legkedveltebb és legnépszerűbb ROTH SAMUEL gyógyászerháza a Megváltóhoz 125 Ave. A, cor. 8th St., New York. Lilliom Creme, lilliom szappan és por, szappók, májfoltok, himlőheylek, pattanások, roncok eltávolítására Lilliom Creme az arcot finomítani, ifjítani, üdíteni, és általában a szép arcnak szépségét föntartani. Creme 40c. szappan 30c. por 65c. öszszesen \$1.35. Ha vérszegény ha szédül a feje, ha gyöngye, ha nincs étvágya, ha ideges, akkor csak a Roth-féle China vas-sópor használja, melynek ára 75c. 3 üveg 2 dollár. Magyarországból most érkeztek a következők: Ancaia Diana, Margit és Erzsébet Creme és szappanok. Nagy Bnyedi Dr. Gross, Dr. Shihulsky kenőcsök és szappanok, Juno paszta, Speick szappan, Diana és Bliha por, Kaladont, Exri viz, Indaszesz, Eisa fluid, Fortiféle sebtapasz Pserhofer és Kárpáti pitulák és számtalan más szerek. Tessenék árjegyzékért írni. Magra feléknél tessék a pénzt előre beküldeni.

NEPAKARAT NYOMDA Mindenemü nyomtatványok a legszebb kivitelben, a legolcsóbb árákért szállíttatnak. 516 E. 6th St. New York.

HAJÓ VAGY VASUTJEGYET VÁSÁROLNI AZ ÖSSZES VONALAKRA - PÉNZT KÜLDENI VAGY KÖZJEGYZŐI DOLGOK GYORS ELINTÉZÉSÉRE A LEGJOBB ÉS A LEGTÁRSASABBS FORDULNI DEUTSCH BROS 319. E. HOUSTON ST. NEW YORK

A Francia Forradalom 40 füzetből álló tudományos regény. Ára füzetenként 6c., postán szállítva 6 cent. Megrendelhető a "Népakarat" könyvkereskedésében 516 E. 6th St. New York.